

Бр.01/11-18
Ниш, 5.1.2018.

На основу члана 44. Закона о култури (“Сл.гласник РС”, бр.72/09, 13/16 и 30/16-испр.) и члана 16. Одлуке о оснивању Историјског архива Ниш (“Службени лист града Ниша”, бр.2/11 – пречишћен текст и 115/16), Управни одбор Историјског архива Ниш на седници одржаној 5.1.2018. године доноси

П Р О Г Р А М Р А Д А

ИСТОРИЈСКОГ АРХИВА НИШ ЗА 2018. ГОДИНУ

І ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Историјски архив Ниш основан је као архивско средиште 24. априла 1948. године Одлуком Министарства просвете НР Србије, чиме је у Нишу званично започела организована друштвена брига о писаним документима.

У својој историји Архив је мењао назив, организацију и територијалну надлежност. У периоду од 1951. до 1956.године био је Градска државна архива, а од 1956. до 1959.године био је Историјски архив среза Ниш, који је обухватао 16 општина са територија срезова Ниш, Прокупље и Пирот.

Формирањем округа у Србији 1991.године, архивска одељења у Прокупљу и Пироту прерасла су у самосталне архивске установе, а надлежност Историјског архива у Нишу сведена је на територију града Ниша и општина Ражањ, Сокобања, Алексинац, Сврљиг, Меровина, Дољевац и Гацин Хан.

У Историјском архиву Ниш заштићено је укупно 879 фондова вредне архивске грађе у обиму од 4.000 метара дужних. То је прецизан податак до кога се дошло радом на другој књизи “Водича кроз архивску грађу” и детаљним пописом депоа, а сагледан је и најновији пријем архивске грађе и њен смештај у новом простору у Тврђави. Тако сада имамо тачно утврђен број архивских фондова који се чувају у нашој установи. Фондови су разврстани у три основне групе:

- а) архивски фондови државних органа, установа, организација и других институција;
- б) породични и лични архивски фондови;
- в) збирке

Највећа количина архивске грађе сачувана је о раду Скупштине среза Ниш (1944-1967) – 1.225 кутија документације заузело је читав један депо. Ништа необично, ако се зна да је нишки срез у свом саставу 1946. године имао 39 општина са бројним органима, секретаријатима, одељењима, управним установама и инспекцијама за све области друштвеног живота, од унутрашњих послова и опште управе до социјалне политике, народног здравља, рада и радних односа.

Архивска грађа је категорисана – у Историјском архиву Ниш заштићено је 56 фондова архивске грађе од изузетног и великог значаја у укупном обиму од 536,6 метара дужних. Фондове од изузетног културног значаја прогласила је Влада Републике Србије 1979. године, а Архив Србије је 1998. године, на предлог нишког Архива, установио списак фондова од великог културног значаја.

Архив чува и 81 стару књигу насталу од 1788. до 1867. године. Најстарије међу њима, заведене под редним бројем 1. су “Басне Езопове и других баснописцев”, које је превео и приредио Доситеј Обрадовић, а штампане су у Лајпцигу 1788. године, као и примерак књиге првог српског историчара Јована Рајића, аутора “Историје разних словенских народа”, издате 1794. године у Бечу. Ту су и Зборници закона, уредаба и уредбених указа у Књажевству Србском од 1839. до 1868. године. Архив такође чува и 228 ретких књига насталих у периоду од 1868. до 1945. године, више хиљада наслова нишке периодике и старе штампе. Најстарије су “Нишке новине” из 1886. године и “Слобода” – лист за политику, привреду и књижевност из 1889. године. Из те године Архив чува и 12 примерака најстаријег дечјег листа “Баче”, чији је издавач био учитељ Петар Никетић.

У Историјском архиву Ниш заштићено је 248 црквених матичних књига рођених, венчаних и умрлих из периода од 1837. до 1915. године са територије која му је дата у надлежност. У сарадњи са општином Алексинац дигитализоване су матичне књиге са тог подручја, а 2015. године дигитализоване су матичне књиге са подручја Ниша. Овај пројекат подржало је Министарство културе и информисања Републике Србије. Најновијом категоризацијом архивске грађе из 2015. године, матичне књиге из 25 цркава са овог подручја проглашене су архивском грађом од изузетног значаја.

У Архиву се чувају и збирке позивница, разгледница, честитки, плаката, фотографија и збирка VARIA, са око 1.000 вредних појединачних предмета. Под бројем 1. је најстарији документ Историјског архива у Нишу – бакротиск из 1737. године.

Благо нишког Архива презентује се јавности у оквиру културно просветних активности – издавачких и посебно, изложбених. У минулих 69 година историје Историјског архива Ниш приређено је 88 изложби архивских докумената – прва је организована 1954., а 2017. године постављена је изложба старих позивница под називом „Част нам је позвати Вас“.

Почетак издавачке делатности везује се за 1982. годину, када је објављен зборник докумената најстаријег фонда “Сокобања и срез бањски” (1936-1914). Часопис за архивистику, историографију и хуманистичке науке “Пешчаник” покренут је 2003., а 2018. године објавићемо 16. број. Часопис се од 2006. године налази на листи научних часописа, са ознаком М 53. Новији издавачки подухвати су: „Два века занатства у Нишу“, у сарадњи са Удружењем занатлија Ниша, монографија “Од кмета до градоначелника (1878-2012)”, у сарадњи са Градом Нишом и Нишким културним центром и публикације: „Ниш у листу Ново време 1941-1945“, „Новинари и новинарство“ и „Библиографија радова југоисточне Србије академика Владимира Стојанчевића“, у сарадњи са Филозофским факултетом у Нишу. Године 2015. у издању Историјског архива Ниш појавила се библиографија радова часописа “Пешчаник“ у првој деценији његовог излажења.

Архивска грађа која се чува у депоима Историјског архива Ниш, доступна је заинтересованим истраживачима, а у оквиру редовне делатности, Архив грађанима издаје копије различитих докумената (о радном стажу, школовању), као и копије пројеката и грађевинских дозвола и других докумената из рада органа управе – месних и народноослободилачких одбора општина и скупштина општина до 1980. године, предатих Архиву, и из рада предузећа која су престала са радом и код којих је завршен стечајни поступак.

За немерљив допринос очувању драгоцене српске баштине Историјском архиву Ниш припала је 2008. године “Златна архива”, награда коју додељује Архив Србије из фонда Александра Арнаутовића, а Центар за економске анализе из Београда уврстио је 2014. године Историјски архив Ниш у најуспешније фирме у Србији и то потврдио сертификатом.

Историјски архив Ниш смештен је у Тврђави, у згради која је и сама вредан споменик културе – једини сачувани јавни објект с краја XIX века.

II ДЕЛАТНОСТ АРХИВА

Претежна делатност Установе је:

- 91.01 - Делатност библиотека и архива

Споредна делатност Установе је:

- 58.11 – Издавање књига
- 58.14 – Издавање часописа и периодичних издања
- 58.19 – Остала издавачка делатност

Архив обавља делатност заштите покретних културних добара-архивске грађе у оквиру утврђеног система заштите и коришћења културних добара и заштите друштвених интереса у овој области у смислу Закона о културним добрима (“Сл.гласник РС”, бр.71/94).

У оквиру ове делатности, Архив:

- прикупља, преузима, сређује, обрађује, чува и одржава архивску грађу и користи савремене системе у обради архивске грађе;
- истражује и евидентира архивску грађу која ужива претходну заштиту;
- предлаже, проглашава, односно утврђује архивску грађу као културно добро;
- води регистар и документацију о архивској грађи;
- врши стручни надзор над архивирањем, чувањем, стручним одржавањем и одабирањем архивске грађе, као и излучивањем безвредног регистратурског материјала који се налази ван Установе;
- пружа стручну помоћ приликом чувања и одржавања културних добара сопственицима и корисницима тих добара;
- спроводи мере техничке и физичке заштите архивске грађе;
- издаје публикације, приређује изложбе, организује предавања и друге пригодне облике културно-образовне делатности;
- истражује и презентира архивску грађу од посебног значаја за историју и културу Ниша и подручја за које је територијално надлежна;
- налаже предузимање мера за отклањање утврђених недостатака у погледу заштите архивске грађе и регистратурског материјала;
- објављује архивску грађу;
- обавља истраживања ради стварања целина архивске грађе (архивски фонд);
- издаје уверења о чињеницама које су садржане у архивској грађи и копије докумената из архивске грађе, на захтев државних и друштвених организацијама и органа, као и грађана за остваривање њихових личних права;
- омогућава заинтересованима увид и истраживање архивске грађе.

III ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Историјски архив Ниш је буџетска установа коју финансира оснивач – град Ниш, број запослених је 19. Организациона шема обухвата 3 службе:

1. Служба надзора, сређивања и обраде архивске грађе;
2. Служба техничке заштите, коришћења и презентовања архивске грађе;
3. Служба правних, финансијских и општих послова.

Кадровску структуру чине:

- 5 архивских саветника са високом стручном спремом;
- 2 виших архивиста са високом стручном спремом;
- 3 архивиста са високом стручном спремом;
- 1 дипломирани социолог;
- 2 са вишом стручном спремом (економиста и виши арх. помоћник);
- 3 архивска помоћника са средњом стручном спремом;
- 1 чувар са III степеном стручне спреме;
- 2 НКВ радника са основном школом.

У Историјском архиву Ниш радно су ангажовани радници косовских архива – два из Архива Косова и Метохије и два из призренског Архива. Ови радници су на платном списку Министарства културе Републике Србије, а обављају послове у Служби депоа и Служби заштите архивске грађе ван архива, уз повремени одлазак и обилазак српских стваралаца архивске грађе у северном делу Косовске Митровице.

IV ПРОГРАМ РАДА

Историјски архив Ниш улази у јубиларну, 70. годину свог историјског трајања. Толико је времена протекло од наредбе Владе ФНРЈ о привременом обезбеђивању архива и одлуке Министарства просвете Републике Србије о формирању архивског средишта у Нишу, чиме је започела организована друштвена брига о писаним документима на широком подручју које је тада обухватало 23 среза. Формирањем округа 1991. године и решењем Владе Републике Србије одређена је нова и сада актуелна територијална надлежност, која обухвата Град Ниш са његових пет општина и још седам општина Нишавског и Зајечарског управног округа. Тако је, дакле, пре седам деценија започео деликатан, не ретко мукотрпан пионирски посао прикупљања и заштите грађе, уз истовремено подизање свести о њеном значају за проучавање прошлости и очување идентитета народа. За седам деценија рада Архив је прикупио 879 фондова и збирки са око 4.000 дужних метара. Само у прошлој, 2017. години примљено је око 200 дужних метара архивске грађе у оквиру неколико фондова – Дирекција за изградњу града, Нишке пиваре, архивског фонда Јужна Морава и још 36 фондова мањег обима. То је било могуће захваљујући побољшању услова за рад и остваривање основне законске обавезе старања о архивској грађи, обезбеђивањем новог простора за прихват архивске грађе из стечајних поступака, тако да је ова, јубиларна 2018. година, прва у низу у којој неће бити проблема са смештајним капацитетима, на које смо дуго година указивали.

Архивска грађа је категорисана – одлукама Владе Србије из 1979. и 1998. године 49 фондова означено је као грађа од изузетног значаја, а исто толико као грађа од великог значаја. Најновији предлог, који је 2014. године Историјски архив Ниш упутио Архиву Србије, за још четрдесетак фондова тражи се да буду проглашени грађом од великог значаја, а за пет фондова сматрамо да заслужују статус грађе од изузетног значаја. То су: „Моравска бановина Ниш“ (1930-1941), „Окружни аграрни суд“ (1945-1953), „Женска занатска школа Алексинац“ (1882-1948), „Обласни комитет КПС за Нишку област“ (1949-1952). Међу овим предлозима су и „Мемоари Митхад паше“, валије нишког из 1861. године, које је његов унук Расим Фенмен – дипломата у Холандији поклатио Историјском архиву Ниш приликом посете нашој институцији 12. августа 1954. године. Најстарија и најдрагоценија архивска грађа из XIX века из периода пре ослобођења од турске власти, почев од најстаријег фонда у нашем Архиву „Сокобањско начелство“ (1836-1914), чија су документа аутентичан приказ народног живота у 195 села Бањске нахије. Из овог периода до 1918. године сачувано је 37 фондова и збирки, велики број старих и вредних докумената, новина и часописа, а у збирци VARIA око 1.000 појединачних предмета, који представљају важна сведочанства о историјским догађајима и људима на овом простору.

На свечаности у нашој кући подсетићемо на резултате које је у остваривању своје племените мисије старања о архивској грађи за седам деценија рада остварио Историјски архив Ниш, а такође у част седамдесетогодишњице Архива припремићемо изложбу архивских докумената под називом „Старији од века“. Јавности ћемо показати најстарија документа, књиге, часописе и фотографије, које се чувају у нашем Архиву. Јавност ће моћи да види Винтеров пројекат за регулацију Ниша из 1878. године, Библију из 1871. коју су приредили Вук Карацић и Ђура Даничић, турске тапије из 1872. и 1875. године, које је у

оквиру израде своје докторске дисертације у нашем Архиву, превела докторандкиња Принстон универзитета, Нишлијка Јелена Радовановић. Изложићемо и сведочанство Српске цариградске гимназије из 1901. године, мемоаре Митхад паше, валије нишког из 1861, затим најстарије „Нишке новине“ из 1886. године, „Српске новине“, које су излазиле на Крфу 1916. године и многа друга документа. То ће бити 89. изложба у историји наше куће, која ће, верујемо, довољно илустративно посведочити о вредности прикупљене грађе, али и о значају који је Архив кроз своју историју придавао културно просветним активностима – излагачким и издавачким. Изложба ће бити отворена, како смо већ уобичајили, у Ноћи музеја. Такође, размотрићемо могућност израде кратког филма или видеопрезентације рада Архива у минулих 70 година.

Ове године биће припремљен 16. број часописа за историографију, архивистику и хуманистичке науке „Пешчаник“, који ће првом тематском одредницом проговорити о најважнијим догађајима последње ратне године Првог светског рата, 1918. Радовима ће бити обележена стогодишњица пробоја Солунског фронта, који је убрзао и у значајној мери довео до слома централних сила и краја Првог светског рата, а Србији донео слободу и независност.

Говорићемо о заседању Скупштине Краљевине Србије на Крфу од 12. фебруара до 14. априла 1918. године. Сећања на тај догађај сачувана су на око 400 страница стенографских белешки са заседања на Крфу, које се чувају у Историјском архиву Ниш. Подсетићемо на ослобођење Ниша у Првом светском рату 1918. године, али и на ослобођење од турске власти 1878. године, после безмало пет векова ропства. Часопис ће такође обележити и 120. годишњицу доношења Закона о државној архиви 2. децембра 1898. године, на заседању Народне скупштине Краљевине Србије у Нишу. Дакле, две деценије после ослобођења Ниша од турске власти, у Нишу су постављени правни темељи савремене архивистике – „Пешчаник“ ће објавити текст овог закона, чији се оригинал чува у Историјском архиву Ниш.

Промоција часописа по традицији је у првој недељи октобра, месеца за који планирамо промоцију још једне публикације – у част 130 година нишког Народног позоришта промовисаћемо публикацију „Народно позориште Моравске бановине“.

Године 2018. Архив ће наставити ревизију прве књиге „Водича кроз архивску грађу“, коју смо објавили пре 20 година. Ова књига обухватила је 572 фонда архивске грађе који су преузети до 1990. године. Архив је започео овај вишегодишњи обиман посао, како би ова публикација верно одражавала стварно стање у погледу количине, садржаја и карактера архивске грађе. Сада то није случај – за 20 година многи су фондови сређени а безвредан материјал излучен, па је дошло до промене и обима фондова и распона година докумената у њима. Такође, рађено је разграничење фондова по месној надлежности, па су неки фондови пребачени архивима којима објективно припадају (60 фондова пребачено је Архиву у Пироту, а неки су фондови прослеђени нашем Архиву, такође на основу решења Владе Србије о територијалној надлежности). Архив из Крушевца је, рецимо, проследио нашем Архиву 16 дужних метара грађе са подручја општине Ражањ, која припада нашем Архиву. По завршетку овог посла Историјски архив Ниш имаће пречишћену публикацију као информативно средство које ће унапредити коришћење архивске грађе.

Од пословне 2017. године, на бази промене Статута, функционише нова унутрашња организација наше институције – сажимањем и обједињавањем сродних послова формиране су три службе уместо пет, колико их је до сада било. У наставку ће бити приказан програм њиховог рада.

Служба надзора, сређивања и обраде архивске грађе

Делокруг рада ове службе односи се на поступање са архивском грађом у Архиву и ван њега, на терену, у регистратурама на подручју Града Ниша и још седам општина Нишавског и Зајечарског округа, како је одређено Решењем Владе Републике Србије о утврђивању територије архива („Службени гласник РС“, бр.7/96).

По правилу, заштита архивске грађе и регистратурског материјала почиње на местима где она настаје, код стваралаца који, бавећи се својом делатношћу, производе велику количину документације из свих области – привреде, јавне управе, правосуђа, културе, образовања, спорта. Да би се обезбедило правилно поступање са документацијом и њена заштита од нестајања и уништења, Законом о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94) архивима је одређена обавеза надзора и пружања стручне помоћи ствараоцима, тако да они у том делу своје надлежности имају и управну функцију. Она се остварује најпре увидом и прегледом архивске грађе и регистратурског материјала у предузећим и установама без обзира на облик својине, оцењују се услови у којима се чува документација, стање сређености и начин њеног коришћења. Записником о прегледу се све то констатује и утврђују мере и рокови за отклањање уочених неправилности, чија је примена обавезујућа за ствараоце. Архив тако помаже ствараоцима архивске грађе да стручно обаве послове, а с друге стране обезбеђује да се грађа, кад до тога дође – по закону то је рок од 30 година – преда архиву у сређеном стању, како се она не би накнадно сређивала.

Ова Служба у 2018. години планира обилазак 100 регистратура. У складу са упутством Архивског већа Србије о приоритетима обиласка, стручни надзор биће остварен у органима управе и правосуђа, у којима се преглед обавља сваке године, али и у јавним предузећима, средњим приватним и новоотвореним приватним предузећима, ради евидентирања и отварања досијеа у Историјском архиву Ниш и увида у континуитет прописаног поступања са архивском грађом. Архив сада има 1.286 досијеа активних регистратура, а чува и досијеа регистратура које су престале са радом – сада их је 156. Досијеи нових стваралаца водиће се у електронском облику у који су до сад преведени сви досијеи активних стваралаца.

Ова служба ће, такође, после оствареног увида у планирано излучивање безвредног регистратурског материјала у организацијама и институцијама, давати решења којима се то одобрава. Посао ове службе је, такође, разматрање Листа категорија са роковима чувања регистратурског материјала, којима сваки стваралац одређује вредност документације коју поседује, и рок чувања. О усклађености са општим прописом о чувању документације стара се Архив и пре давања сагласности на Листу, оцењује историјски значај документације за будућа друштвена истраживања. На стручну помоћ Архива регистратуре се ослањају и у изради Правилника о канцеларијском пословању, на који Стручно веће Архива такође даје сагласност, као и у изради архивске књиге.

Мисија ове службе је промена односа према документацији у свим организацијама и институцијама у смислу брижљивијег односа и боље обучености људи који се о њој старају.

У поступању са грађом у Архиву делокруг рада ове службе обухвата сређивање и обраду архивске грађе, што спада у значајније и обимније послове. Сходно томе, безмало трећина запослених у нашој установи, 6 од 14 архивиста, ради управо те послове, који се у свим архивима, па и у нашем, сматрају основним. Ево предлога за сређивање архивске грађе у 2018. години:

1. Народни одбор Области нишке Ниш (1949-1951) – наставак сређивања започетог 2017;
2. Скупштина општине Алексинац (1946-1967);
3. Народни одбор општине Мозгово (1945-1955);
4. Народни одбор општине Бован (1952-1955);
5. Народни одбор општине Делиград (1952-1955);
6. Народни одбор општине Бобовиште (1952-1955);
7. Народни одбор општине Глоговица (1952-1955);

8. Народни одбор општине Суботинац (1952-1955);
9. Народни одбор општине Рутевац (1947-1954);
10. Народни одбор општине Катун (1945-1957);
11. Народни одбор општине Врело (1950-1955);
12. Народни одбор општине Станци (1946-1955);
13. Народни одбор општине Горњи Крупац (1952-1955);
14. НОО Кулина (1952-1955);
15. НОО Дражевац (1952-1955).

Укупна количина архивске грађе предвиђене за сређивање у 2018. години износи 42,5 дужних метара.

Поредак у архивској грађи створен сређивањем предуслов је за њено коришћење у сваком смислу – научном, публицистичком и оперативном. Дакле, и истраживачима за њихова стручна и научна трагања за подацима, и за потребе културно просветне активности Архива и припремања изложби и публикација, али и за лакше проналажење и издавање копија докумената са доказном снагом грађанима, државним и друштвеним органима и организацијама. Иако би, по правилу, грађа требало да буде сређена у регистратурама пре него што је архив преузме, у пракси се не ретко дешава да се преузима и несређена грађа, да би се заштитила од уништења, чиме, наравно, Архив прихвата и обавезу њеног накнадног сређивања. Овог тренутка у Архиву имамо 235 несређених фондова – због прилива фондова из стечајних поступака или престанка рада регистратура по другом основу, а који су такође у несређеном стању.

Средства потребна за сређивање и обраду архивске грађе, као остваривање програма надзора исказују се платама за осам запослених радника, издацима за канцеларијски материјал, који је у буџету града на годишњем нивоу планиран у укупном износу од око 100.000 динара (за ову и све остале службе) и трошковима обиласка регистратура на терену.

Служба техничке заштите, коришћења и презентовања архивске грађе

Пријем и смештај архивске грађе у просторије Архива које су за то намењене први је и основни задатак Службе техничке заштите, коришћења и презентовања архивске грађе из ширег дијапозона послова који се обављају у депоима. Историјски архив Ниш их има 10 рачунајући и управо обезбеђен додатни депо и у њима се сада налази око 4.000 дужних метара грађе смештене у око 45.000 кутија, свежњева и фасцикли. Смештај архивске грађе обавља се на основу дугорочног плана који за циљ има највећу могућу прегледност, доступност и ефикасност у проналажењу и коришћењу докумената. У том смислу води се евиденција целокупне архивске грађе, што, уз топографско обележавање депоа обезбеђује лакше сналажење у огромној количини архивске грађе, у више стотина фондова и збирки са практично несазнатљивим бројем појединачних докумената. Године 2018. биће примљена већа количина архивске грађе превасходно из стечајних поступака који се приводе крају или су већ завршени, али наш Архив није могао да их прихвати због недостатка простора. Кад новодобијени простор буде потпуно уређен и стављен у функцију у пуном капацитету, створиће се простор за пријем више стотина дужних метара архивске грађе.

Израда сваковрсних евиденција и пописа фондова и збирки посао је који се подразумева, воде се улазни и општи инвентар у електронској форми на обрасцима О-1 и О-2 за новопримљене фондове.

Осим пријема грађе, у послове ове службе спада и њена техничка заштита микрофилмовањем и дигитализацијом. Од 2007. године, када је успостављен континуирани процес микрофилмовања – и припрема и сам процес одвијају се у лабораторији ове службе. За 2018. годину планирамо да на овај начин заштитимо фонд „Скупштина града Ниша“ (1964-1992), чија је грађа сређена и смештена у 94 кутије.

Ове године наставићемо и процес дигитализације архивске грађе започет 2009. године – наставићемо скенирање докумената из техничког одељка „Градског поглаварства Ниш“ – фонда од великог културног значаја, који обухвата пројектну документацију од 1918. до 1944. године. Циљ је да се проналажење грађевинских и употребних дозвола и других докумената који имају снагу правних доказа учини једноставнијим и лакшим. Томе у прилог биће прегледана и пописана пројектна документација Индустрије текстила „Ратко Павловић – НИТЕКС-Ниш“ у количини од 25 метара дужних.

Интересовање за коришћење грађе у оперативне сврхе, односно за издавање оверених копија разних уверења, решења, преписа, повећано је и кад је реч о грађанима који тако остварују своја људска и грађанска права (доказивање власништва над непокретностима, на пример, и када је реч о државним органима и друштвеним организацијама којима подаци из архивске грађе служе за заштиту државних и друштвених интереса). Оваквих докумената Архив годишње изда око 1000. Планирамо и наставак дигитализације црквених матичних књига рођених, венчаних и умрлих са подручја нишких месних канцеларија у мери у којој је то изводљиво, с обзиром да се овим пословима бави само један запослени.

Служба ће и у 2018. години наставити да пружа стручну помоћ истраживачима у коришћењу архивске грађе у научне и публицистичке сврхе. Архивска грађа је свима доступна, њено коришћење је бесплатно, али само у просторијама Архива. Услови за рад у читаоници нашег Архива су пристојни, истраживачима су на располагању микрочитачи за претраживање микрофилмованих фондова, који су категорисани као грађа од великог и изузетног културног значаја, а омогућено им је и претраживање дигитализованих фондова. Истраживачима је такође на располагању и библиотека са 13.530 књига и публикација. Кад је реч о презентовању архивске грађе, треба нагласити значај који Архив традиционално придаје изложбеној и издавачкој делатности. Прва изложба архивских докумената организована је 1954. године, а ове, 2018. године, јавности ће бити приказана 89. по реду изложба под називом „Старији од века“. У оквиру манифестације „Ноћ музеја“, у којој учествујемо од њеног покретања, биће приказана најстарија документа и књиге из фондова и збирки Историјског архива Ниш. У издавачкој делатности планирамо објављивање 16. броја часописа за историографију, архивистику и хуманистичке науке „Пешчаник“ и промоцију публикације о позоришту Моравске бановине у Нишу од 1929. до 1941. године.

За ђаке Пословне школе у Нишу и студенте нишког Филозофског факултета са департмана за историју биће организована стручна пракса из канцеларијског пословања и поступања са архивским документима. Сарадња са регионалним архивима у Републици Србији разменом часописа и учешћем на заједничким стручним и научним скуповима, такође ће бити настављена, као и посете њиховим изложбеним поставкама.

Финансијским планом за 2018. годину за рад ове службе предвиђена средства из буџета су: - услуге по уговору - 170.000 динара за штампање часописа „Пешчаник“ бр.16 и - материјал за посебне намене – 30.000 динара за набавку микрофилмова.

Служба правних, финансијских и општих послова

У овој служби су обједињени организациони, правни и кадровски послови, вођење материјално-финансијског пословања и примена важећих законских прописа, затим старање о згради Архива – физичко обезбеђење и одржавање хигијене, провера инсталација и спровођење мера безбедности, а нарочито мера заштите од пожара.

Служба обезбеђује организационе, техничке и финансијске услове за несметано функционисање установе, остваривање годишњег програма рада, законских и професионалних обавеза, који подразумевају праћење и примену законских прописа, израду свих врста нормативних аката, извештаја, уговора, решења, одлука и слично, вођење кадрове евиденције, припрему седница органа управљања и стручних тела, израду програма

рада, финансијских планова, извештаја о раду, спровођење поступака јавних набавки, као и остале послове у оквиру канцеларијског пословања. Служба комуницира са ресорним Секретаријатом за културу и информисање, Архивом Србије, као матичном кућом, регионалним архивима и Министарством за културу и информисање Републике Србије. Део ове службе задужен за финансије, обавља рачуноводствено-књиговодствене послове, израђује и анализира кварталне планове и планове извршења буџета, при чему редовно доставља све потребне податке преко програма и апликација финансијских, пореских и статистичких електронских сервиса.

У 2018. години планирана су буџетска средства за трошкове путовања у износу од 30.000 динара, а односе се на најнеопходније контакте са Архивом Србије у Београду и регионалним архивима, као и похађање стручних семинара из области јавних набавки и финансијског пословања.

У складу са структуром програмског буџета, за реализацију овог Програма рада користиће се средства буџета града распоређена на програмске класификације 1201-0001 Функционисање локалних установа културе и 1201-0002 Унапређење система, очувања и представљања културно историјског наслеђа. Такође, за пословање Историјског архива Ниш биће коришћени и сопствени приходи које установа буде остварила пружањем услуга и евентуално добијеним средствима од других општина за које је решењем Владе Републике Србије надлежна. На овом месту треба истаћи да услови за стицање сопствених прихода нису исти, јер смо упућени на тржишну утакмицу у области услужног сређивања архивске грађе на терену, које је до сада представљало главни извор стицања властитих прихода.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА,

Мирослав Петровић

